

שאלון בחינה

בנושא:

מצוות התלויות בארץ

מועד:

חשוון התשפ"ה

סמל שאלון:

117.11.24

שימו לב: יש לנהוג על פי ההנחיות לנבחן המופיעות בשאלון הבחינה!

מועד חשוון התשפ"ה

בס"ד

בחינה בהלכות מצוות התלויות בארץ

הנחיות לנבחן:

1. יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
2. אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותוגש תלונה לוועדת משמעת.
3. יש לענות על כל שאלה בעמוד חדש!
4. שאלה המחולקת למספר סעיפים, אף תשובתה תהיה מחולקת כך. אין להשיב על כל חלקי השאלה יחדיו.
5. לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
6. חלק א' - עיון – 8 שאלות.
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 7 מתוך 8 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 7 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 7 התשובות שמבקש לבדוק.
7. חלק ב' - יישום – 4 שאלות.
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 3 מתוך 4 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 3 תשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 3 התשובות שמבקש לבדוק.

בהצלחה!!!

חלק א' – עיון

יש לענות על 7 שאלות מתוך 8 שאלות
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

1. א. האם דין ערלה נוהג בפירות שלא התבשלו כל צורכם, בגרעינים וקליפות? מניין לומדים זאת? והאם מותר לבנות ארון בגדים או ספריה לבית הכנסת מעצי ערלה? ומדוע?
ב. הנוטע עצי דקל ועצי אתרוג רק עבור מצות ארבעה מינים בחג הסוכות, האם נוהג בתמרים והאתרוגים דיני ערלה?
ג. האם נוהג דיני ערלה במקרים הבאים: הנוטע לרבים ברשות הרבים, הנוטע בתוך בית, הנוטע בעציץ שאינו נקוב?
2. א. ישראל ונכרי שיש להם עץ פרי בשותפות, האם נוהג בו דיני ערלה?
ב. האם מותר לומר לנכרי בשנות הערלה עבוד בכרמי וטול פירותיה ותן לי כרמך שעברו עליה שנות ערלה ואעבדנה ואטול פירותיה?
ג. האם מותר למכור לנכרי את הפירות של שלש שנות ערלה? ומדוע?

3. א. האם יש חיוב הפרשת חלה לכתחילה או בדיעבד במקרים הבאים: עיסה שנילושה במים רותחים. עיסה שנילושה במיץ תפוזים טבעי. עיסה שנילושה בחלב. עיסה שנילושה במי ביצים. באר בדברך ומה יעשו עם החלה?
ב. באר מהו טריתא? והאם היא חייבת בהפרשת חלה?
ג. האם יש חיוב להפריש חלה מעיסה של אטריות?
4. א. כיצד ינהג כאשר בטעות נתן שאור מעיסה שלא הורמה חלתה לתוך עיסה שהורמה חלתה. באר בדברך מה הדין אם השאור היה של ישראל או היה של נכרי?
ב. עיסה העשויה שליש מקמח חיטה, ושני שליש מקמח אורז או קמח תירס, האם חייבת בחלה. ומדוע?
ג. אישה שלשה בצק להכין ממנו בורקס ממולא בשר טחון, ושכחה להפריש ממנו חלה ונזכרה רק לאחר האפייה, האם עדיף שתפריש חלה כעת מהבורקס עצמו או שעדיף להפריש מעיסה אחרת עליה? ומדוע?
5. א. יש לאדם ב' עיסות, באר את כל האפשרויות מתי הם מצטרפות לחיוב הפרשה ומתי לא? ובאר עוד, מתי צריך נגיעה ונשיכה. ומתי אומרים הסל מצרפם?
ב. באר, מהי עיסה העשויה לחלקה בבצק? והאם היא חייבת בהפרשה?
ג. נחתום ישראל העושה עיסה גדולה, ובאות נשים וקונות כל אחת בצק בשיעור הפרשה ומפרישות ממנו חלה, באר האם יש להם על מה שיסמוכו? הוכח!
6. א. הקונה ענבים מכרם של נכרי בארץ ישראל, האם חייב בהפרשת תרומות ומעשרות? פרט כשקנה ממנו בעודם מחוברים לקרקע, או שקנה אותם אחר הבציר.
ב. נכרי שקנה מישראל עצי פרי ובהם פירות, ולאחר זמן קטף את הפירות ומכרם לישראל, האם הקונה חייב בהפרשת תרומות?
ג. כיצד ינהג ישראל השותף עם הנכרי בשדה חטים לענין הפרשת תרומות ומעשרות?
7. א. באר מהו סדר הפרשת תרומות ומעשרות, וכיצד הדין אם שינה את הסדר? והאם ניתן להפריש תרומה ותרומת מעשר יחד? ואם כן באר כיצד עושים זאת?
ב. האם אפשר לתרום מדבר שנגמרה מלאכתו על דבר שלא נגמרה מלאכתו? ומניין למדים זאת?
ג. האם ישנה אפשרות לתרום מהמחומר על התלוש או מהתלוש על המחומר?
8. א. מה הם ששת הדברים הקובעים למעשר?
ב. איזה מעשר יפריש מי שקוטף היום (חשון תשפ"ה) ירקות, תבואה, קטניות, אתרוג, פירות העץ?
ג. האם מותר בזמן הזה לפדות, לחלל, או למכור פירות מעשר שני בירושלים?

חלק ב' – יישום

יש לענות על 3 שאלות מתוך 4 שאלות
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.

9. א. מאפיה שאופים בה בכל יום 100 ק"ג קמח, וכשמגיע המשגיח בבוקר להפריש חלה מספיקים ללש רק עיסה אחת של 10 ק"ג קמח, האם יוכל המשגיח להפריש כעת גם עבור ה-90 ק"ג קמח הנותרים?
ב. משגיח כשרות שלא הגיע לעבודתו לקיים מצות הפרשת חלה, ועל כן הפועל הגוי הפריש במקומו, באר מה דין העיסה? ומה הדין של החלה עצמה? ומדוע?
ג. האם יש חיוב בהפרשת חלה במקרים הבאים: ישראל שלש עיסת נכרי. נכרי שלש עיסת ישראל. ישראל ונכרי השותפים בעיסה. נשים שקונות בצק מנחתום נכרי.

10. א. כשהגיע המשגיח כשרות לירקן להפריש תרומות ומעשרות על הפירות טבל, ונודע לו שהתערבו פירות שחייבים בתרו"מ עם פירות שאינם חייבים בתרו"מ, כיצד עליו לנהוג.
ב. האם ניתן לאכול פירות ערלה שהתערבו עם פירות היתר או עם מיני תבשילים ואינם ניכרים לעין?
ג. ראובן קנה פרדס גדול של מאות עצי פרי מנכרי, לאחר בירור קצר נודע שיש חשש גדול שיש בפרדס זה עשרות נטיעות של ערלה, ואינו ידוע כמה שנים עברו על כל עץ ועץ, האם מותר לו לאכול ולהנות מפירות אלו או לא?
11. א. האם מותר להפריש תרומות ומעשרות מזיתים העומדים לאכילה על זיתים העומדים לעשות מהם שמן או להיפך? ומה הדין להפריש מיין חי על יין מבושל או להיפך? והאם יש חיוב להפריש תרו"מ דוקא מהמוקף? ומדוע?
ב. הנותן מים על שמרי יין ואח"כ סוחטם, האם צריך להפריש מהם תרו"מ ואם כן באר כיצד יפריש? ומדוע?
ג. פירות או תבואה או קטניות כשהם עדיין קטנים, האם מותר לאכול מהם אכילת עראי או קבע ללא הפרשת תרומות ומעשרות?
12. א. ראובן מינה את שמעון להפריש לו תרומות ומעשרות, האם אחר יום או יומיים מותר לראובן לאכול מהפירות ללא ידיעה ברורה אם שמעון קיים את שליחותו? ומדוע?
ב. האם מותר להפריש תרו"מ לכתחילה ללא נטילת רשות מבעל הבית? ומה הדין בדיעבד? באר עוד, האם צריכים נטילת רשות: בנו של בעל הבית, פועלים של בעל הבית, ב' שותפים.
ג. מי שמינהו להפריש תרו"מ ואח"כ הוצרכו ללכת לחכם ולהישאל על ההפרשה, על מי מוטל החיוב להישאל על ההפרשה, על השליח או על בעל הבית? ומדוע?